

БЕЛАРУСКИ ЦІЛЯХ

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі:
Серпухоўская вул., д. № 12

Рэдакцыйная адчыненая ад 1 да 2 гадз.
пасля поудня.
Адміністрацыя—зрада ад 10 да 2 гадз.
У вечары ад 5 да 7 гадз.

Рэдакцыйная пакідае за сабой права па-
правуальніца пер сілыевые рукавіцы і ко-
респондэнцы.

Ціна
асобн. нум. 15 к.

Надпіскі: з лістападай да Амуніт Мін-
ску на 1 месец. 7 рублі.

Ціна абвестак:
за вершнікіту на 1-6 стран. 1 рубль
на апошній—50 коп.

Штодзенная грамадзка-палітычная газэта.

№ 42.

Менск. Серада 15 мая 1918 г.

Год I

Менск 15/к.

Паміх падзеямі.

Можна спадзеванацца, што кожны народ, жывучы у прымусовым застою у нерухлівасці, где другі часы уравені юго культуры прымусова утрымоўваўся на адной ступені, мае у сабе ішча тулу съважаць аква на «цэліне», дае бататы ураджай забыт да не дакранулася праца.

— Але формы яго жыцця могуць меншца часта і канірэцца — залежнае ад тых, хто будзе для яго і нарадім іраўвалі.

На Усебеларускім Зыездзе з-
звоні стараны вікаторыя с-
селя былі болей усіго заді-
каулены тым, — сколькі івы бы-
дуть атрымліваць «сугачную»
за час прыбліжэння іх на з-
гадзі, а з другой стараны бы-
лі такі, што у часе раздзелу
зъезда на фракцыі, — дае чле-
ны зъезду розных партый і
наміркую вічнамі паміж си-
бо сваркі, — прасілі — малі на
каменях, плачучы.

— «Бінце, браточкі, гэтая хракцыя, гэдзі сварыцца, а да-
вайце разам ратаваць сябе пінчашовую балькаушчыну!»
Надобны вантрасты народ-
наіх воіхіхі могучы таё вынук-
ла і выразна выйсьці на верх-
голькі у тым затрыманым
на біблійна-наўчным ступені
нарэзе, як памі беларуское
сельство.

А былі перад народам —

— дзіцем, які легка падзеяцца чу-
жому упыгу дэмактрующа-
такая буйная эпоха, як больш-
павіцкая, у каторай народ

есць не толькі наўстральным
зрэшталем, але і сам усім спо-
собамі упягваецца у вір па-
дзею, то легка зразумець як

гэта раптоўнае нарушэнне яго
адвесчнага снакою можа аму-
зашкодзіць. Для таго раптоў-
— узбужданага народу гэта —
трагедыя! Але наш народ
своечай ачуваўся. І вясною
на сябе вядоў ніве, стоячы
над сажнёю, пры альчных скры-
жалах яго жыццевай фіязіфії
— працы, ей начау думчы
свою пакэрточную у другі бок
думу:

Уражэнні.

(Аб падарожы у «свіцістично-
скую, федэративную...»)*

Прыехад у Москву. На
падзею вакзалы і газетамі у
руках падбегае да мяне боль-
шікі маленьких дзеуччатак: — «га-
зеты, свежія газеты!» Мінеч-
кія твары, разумны погляд вач-
чай. Хонць танця, але чистая
вінтарка адрожжаючы іх ад
таго, звычайнага тыпу газэтні-
ку, які знаёмы усікаму, ад-
настайнага для усіх гарадоў
быўшай Вялікай Расіі.

* Гл. № 41.

той праудай, што гаварылі (су-
часныя эвангелісты) агітаторы-
маскалі?

Мяркуючы туды і сюды, ен
спадзеванацца, што пэуніа прау-
да — гэта супакой. Калі
можна без баязлі-анаскі пра-
паваць на сваі шнуркі, калі у
ханды тое менш, што
здабыто сваімі уласенімі ма-
зольнімі рукамі тады душа,
а тым болей, цёло абедзячано
ад кароу...

Фінал большэвіцкага зако-
нодавства у нашым краю, —
дэгрэт аб духавенстві, — іншэ
болей надарвау даверро изро-
да да гэтых фронтовых мас-
коусіх «асавадзіцеляў». Чу-
лая народная душа уздрогнула-
ся тады, калі ханды задраць
у яе тое болей выражнае, што
ей пакідалі у культурным зна-
чэнні — рэдзію. Тут ужо на-
род, абаранючы свае дукоу-
нае мение, нахват прац меру
навярнуўся у другі бок, у бок
бекамі убізаных яму маскоусіх
польскімі сіламі традыціяу.

Мы пэуны, што роунавага
народнай душы хутка настане

а калі яна прыніць свой нітэ-
зены вітальт, тады верненіца

да не здолецась ухасываць
у слое культуры і асьвету з
ираудзівай нацыянальнай кры-
ніцы. Наш народ здолен пры-
ніць самыя найлепшыя гра-
мадзянскія формы — мы у гэ-
тым пэуны. А формы гэтых

запівардзюць, і згартуюцца
толькі пры якім асьвялом-
ленным нацыянальным абліччы.

Ното.

— «Бінце, браточкі, гэтая хракцыя, гэдзі сварыцца, а да-
вайце разам ратаваць сябе пінчашовую балькаушчыну!»

Надобны вантрасты народ-
наіх воіхіхі могучы таё вынук-
ла і выразна выйсьці на верх-

голькі у тым затрыманым
на біблійна-наўчным ступені
нарэзе, як памі беларуское
сельство.

А былі перад народам —

— дзіцем, які легка падзеяцца чу-

жому упыгу дэмактрующа-

такая буйная эпоха, як больш-

павіцкая, у каторай народ

есць не толькі наўстральным

зрэшталем, але і сам усім спо-

собамі упягваецца у вір па-
дзею, то легка зразумець як

гэта раптоўнае нарушэнне яго

адвесчнага снакою можа аму-

зашкодзіць. Для таго раптоў-

— узбужданага народу гэта —

трагедыя!

Але наш народ

своечай ачуваўся. І вясною

на сябе вядоў ніве, стоячы

над сажнёю, пры альчных скры-

жалах яго жыццевай фіязіфії

— працы, ей начау думчы

свою пакэрточную у другі бок

думу:

— «Гэта тут — на «красах», у

Украіне на Беларусі, у Літве.

А тамака — перад съветам

«лонгісці» выйўляецца дру-

гім сваім бокам.

У цэнтральных пунектах нэй-

тральных дзяржаваў сядзяць

польскія мініністры народо-

вой демократіі, якія плююць

песні у славу наўбеска пек-

ных вочак коаліцыі і убеле-

ваюць над півернасцю літві-

ноў, украінцаў, беларусаў і ін-

шых піўольных коаліянтаў, ка-

торымі пякарі шукаюць анонкі

на Нямеччыне.

У Варшаві актыўістычны

Урад, тым часам, гатуеца

будаванню дзяржавы з «ніз-

ходным» папырэнем на ўс-

ходзе».

А у Варшаве, памагаючы

чым можа палітыцэ папырэня,

дэпутат Тромчынскі Глаўней

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Камісіі Рэйхстагу усоўвае падлікі у калёсы украінскай справы заўдзячою, што сярод Украінцаў 80% віграматных, а па украінску ніграматных 99% і гэтакаму народу ні можа быць дана пізалежнасць?

— «Чым хвалішся Юдзе?»

Мы ні ведаем ішчэ ці разглядалася у Глаўнай Камісіі і справа Беларуская, але нэ ўзы, што камі разглядалася, то п.п. Тромпчынскія стараліся пабіц піменш, як над Украінскай спрапрай.

Бо „лончносьць польска“ гэтага вымагае...

А. Новадворскі.

Рана-раненка.

Рана-раненка, зарніцай,
Качакі купаліся.
Над сярэбранай вадзіцай
Вольхачкі шанталіся.

* * *

І давай пльсці ў кружочкі
Рыбкі залаценьгія;
Атуліў туман лужочки,
Красачкі маленкія.

* * *

Над зялёнаў лагчынай,
Птушкі веселіліся,
І ад зоранкі вярбіна
Ярка залацілася.

* * *

Пасьвятлела над палінай,
Над усей ваколіцай,
Працавітыя селяне
Шчыра Богу моляцца...

Ясакар.

Агульныя весткі.

ВЕНА, 12-V [бюро Вольфа]. На абшары Папблёвога заатакаваў заўчора напо абарончае войско і пры тым яму удалося прашкунуць у пашыры пазыцыі на Монтэ-Корно. Нашай учэртайшай контратакай італьянцы зноў адкінуты на заход.

У другіх ваколіцах фронту адбіты італьянская разведачная часці.

Палёвыя лягут падпаручыкі Лінке Граўфорд зьбіў 11 г. і. 2 ангельскіх аэрапланы і гэтым давяршыў сваю 22 і 23 увядзушную перамогу.

У Албаніі мейсдамі жывая баевая чыннасць.

Шэф генэральнага штабу.

СТОКГОЛЬМ 10-V. Штодзенныя афіцыяльныя камунікаты Фінскай глаўнай кватэры прыпынены. Гэта добрая азнака, што хатнія вайна у Фінляндзіі шчасліва акончылася. 12 члену Фінляндзкага чырвонага ураду знаходзяцца у Пецярбурзе.

Подлуг «Бэрлінскіх Тыдэнда», здабыча калі Выборга цэнтра ў 2 мільярды. Палонных ёсьць да 80000.

ГААГА 11-V. Як паведамляе асьвядомлены у гэтым годзе палітык, Лёрд Лапсадаў напісаў лёрд-Джорджу прыватны ліст, у каторым кажэ, што Нямеччына ішчэ мае у Расіі, Фінляндзіі, Украіне і Румыніі шмат сіл, якія патроху асва-

жаюцца. На будучую вясну Нямеччына ішчэ зробіцца мацнейшай за Англію па эканомічнай і харчовай часціях. Дзяля гэтага ён ішчэ раз

звертае увагу лёрд-Джорджа на тое, каб адказацца ад спекуляцыі супаратаўнага міру з ціў большшэвіцкі настрой, які Аўстрый, а знайсці просты ўзмацненнецца пад уплывам дукомпромісны базыс і саставіць адвест на варункі міра нямецкага Кайзера.

БЭРН, 11/V. «Тэймс» і «Дайлі Неус» паведамляюць аб ірландскім пратэстуючым сабраниі, адбыўшымся 4 мая у Нью-Ёрку при учасці 5000 чалавек, прычому уводу вайсковай павіннасці у Ірландзіі. Сабранне рабіло ўражэнне, што на ім мелі перэвагу сінфайнеры; некалькі раз у пратэстах чуліся дамаганіі рэспубліканскага паду для Ірландзіі, а Англія называлася збанктротоваўшай.

Праводца ірландцаў у Амерыцы Джон Дэвой даводзіў, што завядзенне авалякавай воінскай павіннасці азначало бы канец авалоджанай Ірландзіі і заклінаў Амерыку, каб ні зрабілася памочніцай ангельскага пакушэння на вольнасць народа. Пасыль сконду па уліцах праходзілі вялікія тлюмы демонстрантаў з крыкім: «У пекло брытанскіх наслінікаў!».

ЖЭНІВА 10 гм. У камісіі агравічных справаў французскага парламента Цішон скажаў, што ніколі ні рабілася пастолькі паважных пратапазыпмлі, каб на іх можна было асвоўваць магчымасць міру.

БЭРЛІН. 10 гм. «Вольф». У часе свайго пакоду калі Інту нямецкія войскі натрапляюць на шмат пішахованых ангельскіх трупаў с часу пропагандных бітваў. Далека у тыле за пазыцыямі нямецкімі лежалі массы забітых у поўным рыштунку, так як падалі падчас боя. Страшны абраз прадстаўляе Пэлъякэлле і ваколіцы, дзе ляжаны пішахаваныя трупы ангельцаў, забітых ішчэ у 1917 годзе.

КОПЭНГАГА 10 гм. Сюды прыбыла новая расійская соціал-дэмократычная мірная дэлегацыя, каб аднавіць працу Стокгольмскай конферэнцыі і пазыўяць разарваныя у прыходзім годзе піці. Дэлегацыя адначасна мае замер асьведаміць соцыал-дэмократычным партыі усіх краёў аб выпадках у Відзікарсі.

ЛЕНДАН, 10 гм. «Вольф». Ангельская адміралтэйства паведамляе: 1 мая ангельскія траперы наткнуўся на міну і утапіўся. Згінуло 3 ахвіцеры і 23 чалавекі с каманды, уклічы слody і гандлевую каманду.

ШТОКГОЛЬМ, 10 г. м. «Вольф». Прыйываючы з Расіі падарожныя разказываныя аб вялікай агітацыі якай вядзенца у самарской, сараўтускай і астраханскаі губ. і у часціх уфімской, тамбовской і уральскай (?) убер-

на карысць стварэння надволжскай рэспублікі, которая захапіла бы пайменаваны месцы. Сталіцай рэспублікі мае быць Саратава.

У самарской, симбірской і на тое, каб адказацца ад спекуляцыі супаратаўнага міру з ціў большшэвіцкі настрой, які Аўстрый, а знайсці просты ўзмацненнецца пад уплывам дукомпромісны базыс і саставіць адвест на варункі міра нямецкага Кайзера.

Па Л. Р. М. Д. членам ліквідацыйно-эксплісататыйных камісій усіх упрауленскіх службаў гэтымі днімі уплачываецца пэнсія за уесь час ад 21-го лютага па сягонняшні дзень па дэкрэту часового ураду.

У «У. З. С.» у скрунам аддзеле вярнуся з слуцкага павету загадчык б. зем-шавецкім атрадам, каторы ехалі туды збору дакумэнтаў аб заказах у крэдит са стараны палкавых часціц.

Дакумэнтау—хочь гаць гаці. А цяпер, мабыць, вышэйпамяны загадчык будзе паводлуг гэтых самых дакумэнтаў дакладываць аб тым, што грошай як ні было так і ні будзе.

Радаіца, г. з., памінкі памершых на праваслаўным могільніку на Пэрэспы адбылася учора, 14 мая; былі пры гэтым усе свабоднае духавенство і шмат з набожнай публікі.

У сталоуцы губ. зем. управы (Падгорная) с 12 мая адбываюцца для асоб, якія служаць у упрауленні меннем, што прайшло ад «У. З. С.» Радаіца, г. з., памінкі памершых на праваслаўным могільніку на Пэрэспы адбылася учора, 14 мая; былі пры гэтым усе свабоднае духавенство і шмат з набожнай публікі.

У сталоуцы губ. зем. управы (Падгорная) с 12 мая адбываюцца для асоб, якія служаць у упрауленні меннем, што прайшло ад «У. З. С.»

Як паведамляе адміністрацыя пачтовай гімназіі (Мала Манастырскі завул., д. Шадхана), там ідзець і далей прыем вучняў, без розніцы пола, дзяля падгатоукаў ва усе сярэднія школы і розныя званні. Навучэнне пастаўлено вельмі добра. У гімназіі Рэйман просьць вучняў перадаць усе пінатрэбныя кнігі у камітэт бацькоў — для будучага вучэнага году.

У местовым крэдитным Т-ве сягоння, 15 мая, адбудзеца гадоў сход упоўнамоцных дзяля разгляду і пачывяджэння падрахунку за мінуўшы год, съметы на бягучы год і выбары асоб прауления, дагледаючага камітэту і рэвізійнай камісіі.

Местовая крэдитнае Т-во — цэнтр і нэрв усяго крэдитнага Менску, яно жа — глауны пункт і усіх стародумскай палітыкі, каторы давала тон і напрамак на працягу дзесяціццюці, а у апошнія гады — усябе у постаці «магутнага» сэкрэтара Т-ва, нідауна трагічна памешага М. Я. Фінкельсона.

АФІЦЫЯЛЬНАЕ ПАВЯДАМЛЕНИЕ НЯМЕЦКАГО ВЯРХУНАГО КАМАНДАВАНИЯ ЗА 14 МАЯ 1918 РОКУ.

ЗАХАД: На палех бітвы ўзмацненія у ганія гадзіны з ранні артылерыйская чыннасць, аслабела калі палудня. Пад вечар ліна зноў шмат разоў ажыўлялася. Пасыль маппай артылерыйскай дзейнасці паўночнай капалу Ля-Бассэ, ангельцы прарабавалі ў вечар рабіц дзе-ні-дзе атакі на напыя пазыцыі паўночнай і паўднёвай Жыванышы. Ліны былі адбіты з вялікімі стратамі. Разведчыцкая чыннасць была ўзмацненай.

З іншых тэатраў вайны піякай навіны.

Першы Генэрал-кватэрмайстар фон-Людэндорф.

МЕНСКАЕ ЖЫЩЦЕ.

Задаўалося, што грамадзянскае насяленне падгаворвало нямецкіх салдатаў прылучыць іх кватэры да электрычных дратоў, або асьвялінню горада Менску.

Гэта безумоўна забараненца. Супрацівіўшыся гэтаму будуть аштрафаваны на 600 мр., альбо арыштованы на 6 тыдняў, а ў выпадку большай віны, кара можа быць павялічана.

Распараджэнне ўходзіць у моц ні забаўна.

МЕНСК
14 мая 1918 р.

Командант
фон-ФРАКЕНБРГ.
Палкоўнік.

Цяжкія маменты Т-ва в. п. сэкрэтар, дзяля ратунку гвардоў ад правалу на выбараў, ні адказываюць ад зноші на ват с такімі чорнасценімі газэтамі як «Минское Слово» часо Шмідта, Срынчэнка, Шоффера і Ко.

Цяпер мест. крэд. Т-во у палітычным кірунку тримаецца на старане, цешучыся добрымі надзеямі. Кандыдатамі на пасады у мест. крэд. Т-во намечаны «вадомыя»: Сывенцікі (інженэр), Воловіч (памешчык), Пенцов (б. уласнік цукерні) і Крайнес (мелкі адвакат, ен жа б. юрысконсульт газеты «Минское Слово» і архіерэйскага двора).

Упоўнамоцных мест. крэд. Т-ва, ніперэвыбранных с прычын вайны з ведама міністэрства фінансу 5 год, у цяперашні час — 72.

У бенавім бюро на Юрзукай вуліцы у панядзелак, 13 мая пры — выдачы бонавых кніжак, таукатнія была празмерная.

У той час, калі людзі адзорыўшыся ад заняцця і службы пасцеюць у «хвастох» цэлымі гадзінамі, загадчыкі штэмплеўшчыннікінікі зламаўшыся спакойных чаепіцем і безчародным прапусканнем па «кумауству».

Не, нашыя студэнты — арганізатары грамадзянскага добрабыту мабыць, яшчэ ні здолыны стварыць што колькік на кісталт «европейскіх» парадкаў.

У местовай управе адбылося нігласнае пасядзэнне па пытанню аб новым зъменшэнні штату служачых.

Местовы харчовы камітэт мае злучыцца с камісіяй апалау і асьвяління, с прычын малай прадуктаўніцтвы апошніяй у адзін аддзел «снабжэння». — «Тришкин кафтан» с крылоускай байкай!

У пасядзенні мест. думы прынялі праект адчынення пры управе статыстычнага аддзелу, з отпускам крэдыта на ўсіх пасядзеннях яго покуль што на 2 месяцы.

Рашылі установіць у разных мейсццах гораду для дэянияў пасядзенняў.

Рэдактар А. Прушынскі.

Выдавецтво Т-ва «Заранка».

АВЕСТКІ

Т. З. КАЦ.

(Менск, Губэрнаторская, 16).

СКЛАД —

пішучых машын, веліца падацу і

канцэлярскіх прыладаў.

Самы вялікі выбар і самыя танныя цены.